

06
2012

België - Belgique

PB - PP

9000 GENT

BC 21557

VIERMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN SAMENLEVINGSOPBOUW GENT VZW

ACTIE: HET LANDHUIS

LAAT ONS DEZE VOLKSTUW
HET IS EEN GOEDE ZAAK
GROENTEN SMAKEN BETER
VAN DE WINST VAN ANTI-KRAAN

**Verzet begint niet
met grote woorden
maar met kleine daden
zoals storm met zacht
geritsel in de tuin**

Remco Campert

We schrijven nog acht dagen voor het einde van de Mayakalender bij de totstandkoming van dit editoriaal. Elke dag lijkt de wereld een stukje meer in de ban van de “wat als” – vraag.

Een nieuw kalenderjaar, een nieuwe bestuursploeg in Gent, een nieuwe legislatuur vangt aan, redenen te over voor enkele wat-als vragen in dit editoriaal.

Wat als ieders stem echt zou tellen in Gent? Hoe zou onze stad er dan kunnen uitzien? Zouden er meer mensen zonder diploma toch aan een job geraken? Zouden jongeren zich meer thuis voelen in de stad en minder geveiseerd? Zouden ouderen meer kansen worden aangereikt om hun ervaring en talenten in te zetten? Zouden Gentenaars van andere origine hun kinderen met meer vertrouwen op de toekomst naar school kunnen zenden? Zouden we minder gezinnen met kinderen op straat zien rondlopen?

Wat als deze nieuwe bestuursploeg echt een nieuwe wind doet waaien door ons politieke landschap? Mogen de krakers van het Landhuis dan verwachten dat hun initiatief ondersteuning krijgt? Mag de Fietzersbond rekenen op de onmiddellijke invoering (of moet ik zeggen uitvoering?) van het STOP-principe in Gent? Mogen we met z'n allen hoopvol uitkijken naar een Gents energiebedrijf dat 100% groene stroom voor een betaalbare prijs aan elke Gentenaar levert? Kunnen we binnenkort dan rond de tafel zitten met de partners uit het middenveld die deze nieuwe wind mee willen richting geven?

Wat als de vele nieuwe gemeenteraadsleden in Gent die ook invloed hebben in Brussel erin slagen om de hefboomen te gebruiken die Vlaamse en federale regelgeving soms biedt om te komen tot integraal beleid? Zouden we dan positief mogen uitkijken naar een daadkrachtig woonbeleid dat lokale besturen ook een instrumentarium biedt om mee te werken? Zou het een utopie zijn te verwachten dat België werk maakt van de ratificatie van art. 31 van het herziene Europees Sociaal Handvest en er eindelijk werk wordt gemaakt van “maatregelen die tot doel hebben de toegang tot menswaardige huisvesting te bevorderen, de kans om dakloos te worden te voorkomen en te beperken (teneinde die dreiging geleidelijk aan weg te werken), de huisvestingskosten haalbaar te maken voor personen die niet over voldoende middelen beschikken”? Zou de start van een Gentse Community Land Trust in 2013 dan geen hoopvol signaal zijn?

Wat als lokale munten, stadslandbouw en sociale kruideniers er werkelijk in slagen om op zeer tastbare wijze het verschil te maken in de Gentse wijken waar de armoede sinds de crisis enkel toeneemt? Wat als we erin slagen om echte menselijke bruggen te slaan tussen de verschillende Gentenaars die we in onze werking ontmoeten en samen de stad gaan maken?

Wel, DAN beste vrienden wil ik samen met jullie tekenen voor een voleindiging van het dertiende baktun*, op naar 2220 volgens de laatste berichten dan!

Of in het Gents: twieduustendertiene, 't got ulder goet!

* 1 baktun staat voor 144 000 dagen in de Lange Telling van de Maya's
<http://www.skepsis.nl/mayakalender-2012.html>

HET CIJFER

280.000

Het aantal unieke bezoekers dat tussen 7 september en 14 oktober 2012 de sociale stemtest invulde.

De sociale stemtest is een instrument, ontwikkeld door de sector samenlevingsopbouw in nauwe samenwerking met o.m. politicoloog Dave Sinardet, waarmee mensen hun mening over sociale thema's kunnen vergelijken met de partijstandpunten van politieke partijen. Dit instrument werd ontwikkeld binnen het project 'IEDERS STEM TELT'.

Zowel bij de opmaak als bij de presentatie was er nogal wat commentaar van kleinere partijen die bij de vorige verkiezingen geen mandaten verwierven. Op basis hiervan werden ze immers uitgesloten van deelname.

Het woord uitsluiting past nooit in de context van een progressieve en emancipatorische werking. Toch dienden we omwille van de werkbaarheid en de vergelijkbaarheid op Vlaams vlak enige afspraken te maken om alles werkbaar te houden.

Met een bereik van 280.000 unieke bezoekers kunnen we zeker stellen dat de eerste doelstelling - een breed publiek door een sociale bril naar de gemeenteraadsverkiezingen laten kijken - werd bereikt.

Daarnaast was het ook de bedoeling met de stemtest een instrument te ontwikkelen dat de partners van 'IEDER STEM TELT!' zou ondersteunen om het gesprek aan te gaan over sociale thema's binnen de gemeenteraadsverkiezingen.

In Gent werd op twee manieren met het instrument omgegaan. Allereerst gebruikten de partnerorganisaties de stemtest als insteek om met doelgroepen in gesprek te gaan ter voorbereiding van het kopstukkendebat van 3 oktober. Daarnaast besliste het partnerschap om in de maand september ook actief in te zetten op verbreding. We wilden immers een divers publiek bereiken in de Gentse Vooruit op 3 oktober. Het Gentse partnerschap trok daartoe in september wekelijks op campagne. Vier enthousiaste campagneteams bestookten bezoekers van de Vrijdagmarkt, de Cultuurmarkt op de Kouter, de zondagsmarkt in Ledeberg en passanten aan de Zuid met vraag en aanbod. Met velen werd een gesprek aangegaan. Via iPads konden mensen ter plekke niet alleen kennis maken met de sociale stemtest, maar ook wat uitleg krijgen bij hun resultaten die af en toe toch verrassend waren. Tot slot nodigden we geïnteresseerden uit om ons debat op 3 oktober bij te wonen.

Inzet sociale stemtest? Geslaagd denken we in Gent!

En hoe gaat het nu verder met het project 'IEDERS STEM TELT'?

Het eerste deel van het project ligt achter ons. De doelgroepbevraging, de prioriteitennota, de vormingsmomenten met de doelgroep, het kopstukkendebat en de sociale stemtest hebben hun werk gedaan. We zijn er in geslaagd sociale thema's hoger op de publieke en politieke agenda te krijgen.

Qua bereik, inhoud en dynamiek was deel 1 zeker een succes.

Maar we mogen deel 2 niet vergeten. Nu de kaarten geschud zijn en de verkiezingsuitslag bekend is, begint het echte werk. Heel wat prioriteiten haalden de tekst van het bestuursakkoord. Het is nu zaak de omslag naar effectieve beleidsplanning te maken. Het succes van 'IEDERS STEM TELT' moeten we uiteindelijk afmeten aan het effectieve beleid dat in deze stad ontwikkeld zal worden. Zullen de voorstellen van kwetsbare burgers middelen krijgen in het toekomstige beleidsplan? Zal de stad hen verder betrekken bij de uitvoering van deze en andere plannen? De partners van 'IEDERS STEM TELT!' engageren zich alvast om dit nauwgezet mee op te volgen. We blijven aandringen bij stad en OCMW op meer effectieve inzet voor een armoedebestrijdingsbeleid in Gent.

IEDERS STEM TELT!

Reacties aan de **politieke gesprekstafels** naar aanleiding van **'Ieders Stem Telt!' en het politieke debat.**

We hadden graag ook aan bod willen komen op het debat, maar voor de rest is het een sympathiek initiatief.

Saïd Buimejene, 3e plaats (Lijst Lijst)

Als kleine partij zijn we niet aan bod gekomen in 'IEDERS STEM TELT!'. Ik geloof er ook niet zo sterk in. Ik geloof meer in een permanente samenlevingsopbouw, een manier om naar de werkelijkheid te kijken.

Leon Vercruyssen, lijsttrekker (Solida)

'IEDERS STEM TELT!' is een zeer goed initiatief om iedereen bij de verkiezingen te betrekken. Jullie zijn erin geslaagd om ook mensen die het moeilijk hebben warm te maken voor ruimere maatschappelijke problemen.

Martine De Regge, 6e plaats op de kartellijst (Spa)

Als kleine partij konden we ook niet deelnemen aan het debat, maar de 'gesprekstafels', waar alle partijen naast elkaar in gesprek gaan met de aanwezigen, vind ik positief. Het is de eerste keer dat ik op zo'n laagdrempelige manier met mensen kan babbelen over onze partij.

Pieter Iserbyt, 4e plaats (Piratenpartij)

Er werd werk gemaakt om de politiek naar de mensen te brengen. Dat vond ik echt sterk: los van het sloganske.

Bert Van Daele, 7e plaats (CD&V)

Ik vind dit echt een taak van het middenveld, een stem geven in het debat aan mensen die anders misschien niet gehoord worden.

Christophe Peeters, 3e plaats (Open VLD)

Ik vond het schitterend dat jullie mensen, die het niet gewoon zijn, verzamelden voor een politiek debat, om 'deel te nemen aan de politiek'. Dit maakt het debat interessanter. Net die eigen, rechtstreekse ervaringen en scherpe reacties maken het debat pittig.

Elke Decruyenaere, 2e op de kartellijst (Groen)

'IEDERS STEM TELT!' is een heel goed initiatief. Het middenveld heeft nood aan belangenverdedigers die hun bezorgdheden op de agenda zetten. Traditionele partijen zijn in die zin geen gesprekspartners meer voor het middenveld.

Jeroen Demuyne, lijsttrekker (Rood)

Een zeer goed initiatief. Tot mijn grote verbazing was er ook een zeer gemixte bevolking in de zaal aanwezig, dat kon je opmaken aan de variatie aan reacties die we kregen. Ik stond heel kritisch tegenover 'IEDERS STEM TELT!', maar merk dat mensen het debat aangaan en dat verrast me aangenaam.

Johan Deckmyn, lijsttrekker (Vlaams Belang)

Fantastisch! Het initiatief slaagde erin, om op een woensdagnamiddag, heel veel mensen samen te krijgen om politiek mee na te denken. Mensen hebben een debat gezien, waar ze gezien hebben waar de partijen voor staan. Ik hoop dat het hier niet stopt, dat jullie daar verder rond werken.

Siegfried Bracke, lijsttrekker (NVA)

Fantastisch initiatief. Er is heel veel volk bijeengekomen. Ook de formule om daarna in gesprek te treden met de bewoners aan de gesprekstafels is heel geslaagd en drempelverlagend.

Tom De Meester, lijsttrekker (PVDA+)

Victoria Deluxe

bestaat 10 jaar. Hip hip hoera en wat nu?

Niet alleen in onze geschiedenis maar ook in de toekomst wil Victoria Deluxe graag kiezen om ons werk als een vorm van opbouwwerk te beschouwen. Jawel, we krijgen een flink deel van onze subsidies vanuit het Kunsten-decreet en zouden dus verondersteld kunnen worden om aan 'kunst' te doen. Maar alle kunstenaars die bij ons aan de slag zijn kiezen om samen met ons te bouwen aan een samenleving waarin we zorg, persoonlijke groei en een sociaal rechtvaardige samenleving trachten centraal te stellen.

Betekent dit dat we kunst als iets instrumenteels beschouwen?

Helemaal niet, maar de inzet van artistieke medewerkers en middelen beschouwen we in de eerste plaats als een soort motor om de ruimte van onze verbeelding te vergroten.

Veel participanten benoemen tijdens de evaluaties van de projecten dat ze heel graag samen werken omdat de kunstenaars niet moraliseren en dus geen oordeel vellen over wie ze zijn en hoe ze in het leven staan. Die uitspraak refereert wellicht onrechtstreeks naar de toenemende druk die veel participanten ervaren. Veel van de mensen die deelnemen aan projecten bevinden zich in een situatie van maatschappelijke kwetsbaarheid en uitsluiting. Het zijn veelal mensen die hard moeten knokken om overleefd te blijven en te overleven en hier bovenop vaak nog eens extra maatschappelijke druk ervaren. Ze krijgen rechtstreeks of onrechtstreeks steeds vaker de boodschap dat ze zelf hun onheil of ongeluk hebben veroorzaakt.

Deelnemen aan een sociaal-artistiek project betekent telkens dat de participanten uitgenodigd en uitgedaagd worden om de verbeelding aan te wenden: op zoek naar meerdere en andere perspectieven. Bij veel men-

sen die het maatschappelijk 'lastig' hebben is er vaak een inherente woe-de en ontgoocheling. Niet alleen in zichzelf maar ook in de samenleving. Samen proberen we op zoek te gaan naar perspectieven die hoop en houvast bieden.

Een theatervoorstelling of een documentaire maken houdt voor de meeste participanten in dat ze een stem en erkenning krijgen, voor wie

ze zijn en voor de kwaliteiten en talenten die ze aanwenden. Veelal versterkt dit het gevoel van eigenwaarde en samen zetten we sterk in om opnieuw meer vertrouwen in onze samenleving te ontwikkelen. Want de samenleving maken we voor een deel ook zelf.

Victoria Deluxe wordt door veel mensen als een soort open en grote familie beschouwd.

We dagen de participanten bewust uit om te solidariseren. We zoeken hoe we elkaar kunnen ondersteunen en hoe we ons kunnen verbinden met de prangende sociale kwesties: de nood aan betaalbare en kwaliteitsvolle woningen, de zoektocht naar een fatsoenlijke job, het vinden van aansluiting op de reguliere samenleving, het samen koken en eten van duurzaam en eerlijk voedsel, het insluiten van de 'andere' in plaats van te teren op vijandbeelden,...

De kracht van ons werk schuilt in de onderlinge solidariteit tussen professionals, vrijwilligers en participanten en een consequente keuze om niet alleen 'leuk' maar ook 'lastig' werk te verrichten.

In de toekomst willen we sterker dan vroeger zoeken hoe we een netwerk van organisaties en mensen kunnen ontwikkelen die bereid zijn om het op te nemen voor de meest kwetsbare burgers in onze samenleving.

www.victoriadeluxe.be

Actievoeren: kern van maatschappelijk debat?

Democratie is conflict

Dat we in een rechtstaat leven die democratische grondrechten zoals vrijheid van meningsuiting erkent en beschermt wil nog niet zeggen dat daarmee iedere stem even hard doorweegt in de besluitvorming. Sommige stemmen klinken luider dan andere. En heel wat stemmen vormen hoogstens wat achtergrondruis. Kwetsbare groepen bijvoorbeeld hebben veel minder toegang tot de 'normale' democratische kanalen – adviesraden, politieke partijen, expertgroepen... - dan meer geprivilegieerde groepen.

Zowel de wetgeving als de politieke besluitvorming weerspiegelen machtsverhoudingen, en niet enkel de politieke machtsverhoudingen maar ook de economische. Tegenover de wil van de meerderheid staat vaak ook de wil van het meeste geld of de wil van gevestigde machtsposities. Ondanks de democratische procedures worden beslissingen in de praktijk meestal genomen door politieke en economische elites.

Die ongelijke verdeling van macht in onze samenleving ontkennen, is naïef en nefast voor de democratie. De toegang tot het politieke debat wordt in praktijk stevig bewaakt, net als de punten die ter discussie kunnen staan. Andere stemmen, die buiten de marges van het politiek

Democratie is meer dan democratische procedures zoals verkiezingen. Tussen een mening laten horen en een stem hebben die gehoord wordt, staan vaak wetten en praktische bezwaren. Door geweldloos actie te voeren kan wie niet gehoord wordt proberen zijn stem te veroveren en sociale verandering af te dwingen.

aanvaarde debat kleuren, komen moeilijk aan bod. Eventueel worden ze in overlegorganen gekanaliseerd, waarbinnen ze kunnen uitrazen en vervolgens vaak genegeerd worden.

Dit maakt dat conflict eigen is aan democratie. Door geweldloos actie te voeren kan wie niet gehoord wordt, proberen zijn stem te veroveren.

Actievoeren: stem veroveren

Hoe werkt dat dan? Door actie te voeren probeer je een conflict zichtbaar te maken en het uit de juridische en administratieve kanalen te trekken waarin conflicten worden afgeleid. Tegelijk ga je bewust dit conflict aan: je zegt nee. Hiermee probeer je de elite-besluitvorming open te trekken door van het thema een strijdpunt te maken.

Dat kan op een vooral communicatieve wijze gebeuren, met betogingen, media-acties, straattoneel. Maar ook via directe acties waarbij sprake is van burgerlijke ongehoorzaamheid. Soms overtreed je bewust de wet om een ernstiger onrecht aan te kaarten. In dat geval is er sprake van actie als direct machtsmiddel.

Actievoeren is een offensieve strategie. Je probeert de tegenstander te dwingen je te horen en te erkennen als een relevante stem in het debat. Dit door hem aan te zetten tot een reactie en ervoor te zorgen dat alle reacties die proberen jouw stem te onderdrukken niet werken.

Actie en strategie

Sommige actiegroepen hollen van de éne actie naar de andere. Daarbij vraagt niemand zich nog af of die acties wel ergens toe leiden. Je maakt meer kans effectief je doelstellingen te realiseren wanneer acties niet op zich staan maar een onderdeel vormen van een campagne. In een campagne vormen acties stappen in een strategie om specifieke doelstellingen te bereiken.

Als we actie voeren of een campagne starten, doen we dat om een bepaalde sociale of politieke verandering te bereiken. Maar hoe ziet die verandering er uit? Om een duidelijke strategie te kunnen formuleren, moeten we concrete

De tactische ster

planning en evaluatie van acties

Doelstellingen(en):

- kiezen van juiste actieform om het 'subdoel' te bereiken
- duidelijkheid creëren rond de implicaties en haalbaarheid van het gekozen actiemodel
- toetsbaar vergelijk creëren voor evaluatie achteraf
- beter inzicht krijgen in de context van de gekozen actie
- de tactische ster maakt vooral het samengaan van toon, boodschap en bondgenoten duidelijk

DOELWIT

Welke boodschap brengt de actie aan de mensen die invloed hebben op onze doelstelling? Zetten we hen onder druk om toe te geven? Of geven we hen de kans om ons te negeren of zelfs tegen te werken?

STRATEGIE

Hoe brengt de tactiek ons dichterbij ons doel?

BOODSCHAP

Welke boodschap draagt de tactiek uit? Wat betekent de tactiek voor anderen? Draagt de tactiek een overtuigend verhaal uit?

MIDDELEN

Is de actie de investering van tijd, energie en geld waard? Kunnen we er meer uit halen dan we er in investeren? Hebben we de capaciteit om de actie te doen slagen?

tactische
ster

TOON

Is de actie ernstig, vrolijk, kalm? Zal de energie die de actie uitstraalt de mensen die we willen bereiken aantrekken of net afstoten?

MEDESTANDERS

Welke consequenties zal onze tactiek hebben voor onze medestanders of potentiële bondgenoten? Hoe zullen zij daarmee omgaan? Versterkt de tactiek onze verhouding of brengen we die net in gevaar?

PUBLIEK

Wie willen we met onze tactiek bereiken? Welke reactie willen we uitlokken?

TIMING

Kunnen we aanknopen bij bepaalde gebeurtenissen, evenementen, ontwikkelingen? Biedt de politieke context ons kansen? Maakt de politieke context onze tegenstanders kwetsbaar?

doelstellingen kunnen formuleren en specifieke veranderingen aanduiden die we willen verwzenlijken. We willen het gedrag of de mentaliteit van de bevolking in het algemeen veranderen, het gedrag van ondernemingen bijsturen, een politieke beslissing afdwingen of doen wijzigen, de politieke of economische structuur van de samenleving veranderen? Dit zijn op zich verschillende dingen, die elk om een andere benadering vragen.

Essentieel is dat de doelstelling de strategie moet bepalen en de strategie de middelen of de tactiek (ludieke acties, politiek lobbywerk, acties van burgerlijke ongehoorzaamheid). In de praktijk zien we vaak het omgekeerde. We houden van een bepaalde tactiek en daar gaan we ons dan op concentreren. Actievoeren is leuk en stoer, lobbyen geeft het idee van belangrijk te zijn, enz. Eventueel baseren we op onze favoriete actie-middel nog een strategie, maar heel vaak wordt het gewoon een opeenvolging van activiteiten zonder veel coherentie. Dit is een valkuil waar

elke soort groep, radicaal of mainstream, in kan vallen. Een oog houden voor strategie is een goede remedie tegen deze valkuilen.

Ruimte voor actie wordt kleiner

De ruimte voor protest en actie wordt ons niet cadeau gedaan. Vooral de laatste jaren wordt die ruimte steeds kleiner. Als de vakbonden een staking aankondigen, krijgen ze bakken kritiek over zich heen. De hinder die spoorstakingen voor de reizigers veroorzaakt weegt zwaarder door dan het recht op staking als drukingsmiddel van werknemers. De overheid, maar ook bedrijven, grijpen ook steeds vaker terug naar een repressief antwoord op actie. In mei 2011 trokken activisten tijdens een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid genetische gemanipuleerde aardappelplanten uit en vervingen ze door biologische. Elf van hen worden nu vervolgd voor benedevorming. Die aanklacht impliceert dat iedereen die op één of andere manier de actie ondersteunde of er aan verbonden was, als crimineel wordt beschouwd. Nadat

Greenpeace vreedzame protestacties organiseerde tegen vervuillende steenkool- en kerncentrales, diende Electrabel klacht in tegen de milieuorganisatie voor benedevorming. Ook de Gemeentelijke Administratieve Sancties dreigen de ruimte voor actievoeren verder in te perken. GAS-boetes zijn voor lokale besturen een handig middel om actievoerders te sanctioneren zonder hen voor de rechtbank te vervolgen en op die manier actie te ontmoedigen. Zes activisten die de rechteloze toestand van de sans-papiers aankaarten door een spandoek aan het balkon te hangen van het hoofdkwartier van de Parti Socialiste, kregen een GAS-boete in hun brievenbus.

Door actie te voeren zetten we problemen (en oplossingen) op de maatschappelijke en politieke kaart. We maken conflicten zichtbaar, zorgen ervoor dat de overheid ons niet kan negeren. Actievoeren betekent op die manier een onmisbare verdieping van de democratie. Een politiek die de deuren sluit voor actie is nefast voor de democratie zelf.

't Landhuis, een autonome ecologische volkstuin, in Gent.

'Had ik een eeuw vroeger geleefd, dan was ik zeker in het klooster gegaan, omdat ik mijn draai niet meteen vond in het leven', zegt Manu. 'Maar gelukkig leven we vandaag en kan ik hier op mijn gemak groenten kweken.' (lacht) Uit: Het Nieuwsblad, 11 augustus 2011, De éne anarchist is de andere niet – Bewoners Landhuis willen af van negatief imago.

Op een regenachtige herfstdag begeven we ons naar de Warmoezeniersweg. Op de weg naar de Kristallijn staat net achter de brug van de autosnelweg een vergeten oude boerderij. In één van de caravans hebben we een gesprek met een tuinier en initiatiefnemer van 't Landhuis.

Hoe is 't Landhuis begonnen?

Vroeger had de vzw Ateljee hier een biologische boerderij. Later had het vegetarische restaurant Lekker GEC er een moestuin. Sinds mei 2010 is de boerderij en het bijhorend stuk grond 'gekraakt'. In het begin waren we met zeven, en al snel waren we met vijftig tuiniers. We waren allen op zoek naar een stuk grond in de stad om ons eigen biologisch voedsel te kweken. Naast de collectieve tuin, zijn er kleinere individuele volkstuintjes, een boomgaard met veel fruitbomen en notelaars, een poeltje met salamanders, een groot muntveld en worden er regelmatig open tuindagen, ambachtsmarkten en volkskeukens op het terrein georganiseerd. Het materiaal wordt collectief beheerd en wordt zelf hersteld. We proberen zoveel mogelijk autonoom en in zelfbeheer te werken.

Deze grond is niet inwisselbaar. De grond werd al jaren na elkaar gebruikt voor dezelfde soort activiteiten. In deze grond is jaren geïnvesteerd om die klaar te maken voor de bio-teelt. Iedereen mag hier gratis een stukje grond bewerken, de enige voorwaarde is dat de teelt volledig ecologisch gebeurt. Het tuinieren is hier vaak een groepsgebeuren. We wisselen informatie uit op de tuinvergaderingen, experimenteren samen met groenbemers, nieuwe zaden en teelten

Hoe zit het met de eigenaar, laat die jullie doen?

Vanaf het begin hadden we een goed contact met de oorspronkelijke eigenaar van de grond. Hij stond ons mondeling toe om de grond te gebruiken. Ook de buurman was blij dat er terug mensen op het terrein waren, omdat hij schrik had dat er hier veel sluikstort zou komen. Sinds december 2011 is de stad Gent eigenaar van de boerderij en is het een ander verhaal geworden. We hebben al twee gesprekken met stadsdiensten gehad en we stelden een preciaire gebruiksovereenkomst op. De eerste keer brachten we zelfs manden mee met een deel van onze oogst en enkele flessen appelsap om te tonen dat dit initiatief waardevol is. Ze hebben er nauwelijks naar gekeken. Ook het voorstel tot overeenkomst werd geweigerd. Alle tuiniers zijn volgens hen krakers en de stad onderhandelt niet met krakers! Er werd ook meteen bedreigd met een snelle ontruiming en gebruik van 'anti-kraak' om veiligheidsredenen. De stad Gent heeft andere plannen met de grond: hier komen nl. de oefenterreinen van de jeugd van AA Gent.

Hoe hebben jullie toen gereageerd?

In januari 2012 hebben we dit besproken tijdens een tuiniersvergadering. Niemand wou dit initiatief zomaar laten vallen. We verdeelden ons in verschillende werkgroepen, een campagne team hield zich enkel bezig met de communicatie (website) en pers, een aantal mensen bereidde de ontruiming en barricades voor, er werden grote zichtbare spandoeken gemaakt, we zochten steun bij buurtbewoners en organisaties die actief zijn in Ledeberg en startten een petitie op, waar we op korte tijd 800 handtekeningen verzamelden. Ondertussen werd er ook iemand gedomicilieerd in de boerderij, wat een hele administratieve toer was, maar een mogelijke uitzettingsprocedure zou kunnen vertragen. In februari 2012 nam de druk toe. We kregen dagelijks bericht dat de uitzetting nabij was en kregen zelfs de boodschap dat we vervolgd gingen worden wegens inbraak. We stelden toen een persbericht op en dit werd gelukkig opgepikt door een aantal kranten en AVS. Eind februari kregen we het verlossend bericht van de burgemeester dat we tot juli konden blijven. In augustus 2012 schreven we ook een open brief die mee ondertekend werd door een groot aantal organisaties uit het Gentse middenveld (Gents Milieu Front, Samenlevingsopbouw Gent, Transitie Ledeberg, Voedselteams Ledeberg, Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM), Boer 'n brood, Ledeberg Breekt Uit, Groenten Uit Gent, Kutunka vzw en Roots and Culture vzw). In de brief verwezen we enerzijds naar de nood aan

volkstuinten en de daarbij horende activiteiten, anderzijds naar het Ruimtelijk Structuurplan Gent waarbij deze site bestemd werd als 1 van 8 te ontwikkelen groenassen wat de sociaal ecologische invulling van het terrein des te meer erkent als een meerwaarde voor deze wijk.

Hoe verklaar je het succes van deze actie?

Het persbericht viel natuurlijk net op het goede moment, gezien de actualiteit rond het kartel Spa-Groen en de nakende gemeenteraadsverkiezingen. Dit zorgde ervoor dat we tot nu konden blijven. Ons netwerk is na het persbericht, door de verontwaardiging van veel mensen en de solidariteit van een aantal organisaties, snel gegroeid. We laten ons initiatief ook niet zomaar

marginaliseren. We zijn geen criminelen! We gaan proactief te werk door te blijven tuinieren en activiteiten te organiseren. We blijven ook informatie vragen bij de Dienst Vastgoedbeheer om te laten zien dat wij ons het lot van 't Landhuis blijven aantrekken. We blijven ook steeds vriendelijk en dragen een goed imago uit. We verwelkomen graag nieuwe mensen en passanten, en vertellen hen graag ons verhaal. De reacties zijn steeds positief.

Wat brengt de toekomst?

Sinds september 2012 is in de gemeenteraad een dringende onteigeningsprocedure van de terreinen rondom 't Landhuis goedgekeurd en geeft de stad een investeringssubsidie van 900.000 euro

aan AA Gent om het oefencomplex te bouwen. Het zal dus niet lang duren voordat we hier definitief weg moeten, maar zolang we hier kunnen tuinieren, blijven we de grond bewerken en blijven we dit initiatief tot het laatste moment verdedigen. Ook al komen hier voetbalterreinen, het is geen verloren zaak. De energie die we sinds mei 2010 in dit initiatief hebben geïnvesteerd is niet voor niets. We doen dit in belang van de gemeenschap, want biologische volkstuinten en groene ruimten zijn een noodzaak in een stad zoals Gent.

Tekst: Mieke Clymans, opbouwwerkster project energie en armoede, Samenlevingsopbouw Antwerpen Provincie vzw - **Foto's:** Samenlevingsopbouw Antwerpen Provincie

Kiezen voor actie in het opbouwwerk? VANEIGENS!

Wanneer in onze samenleving de energieonzekerheid en de energiearmoede toenemen... wanneer het recht op energie nog steeds niet gegarandeerd wordt... DAN kan het opbouwwerkproject Energie en Armoede niet lijdzaam toezien. We mogen niet afwachtend toekijken hoe een sociaal beleid zich mogelijk plooit naar de grillen van de vrije markt. In actie komen en voortdurend in beweging blijven zijn dan de sleutelwoorden. De vrijwillige medewerkers, mensen in armoede, zijn de ruggengraat van het project Energie en Armoede. Het spreekt dan ook vanzelf dat we hen deze vraag voorlegden: "Actie voeren, is dat belangrijk in ons project?" De wind stootte meteen langs alle kanten en het klonk "vaneigens" in koor. "Ik wil actie voeren omdat ze ons dan ogenblikkelijk horen". Jef doelt onmiddellijk op onze straat- en pleinacties. De media wordt verzocht aanwezig te zijn. Politiek verantwoordelijken worden doelgericht uitgenodigd. Op een publieke manier maken we onze problemen kenbaar. Anderen, voorbijgangers, worden opmerkzaam gemaakt op de problemen die we naar buiten willen brengen. Katrien vult aan. "Ja. En belangrijk aan deze momenten vind ik ook dat de politiciers die erop af komen zich publiek moeten verantwoorden. Ze kunnen zich niet verschuilen achter hun agenda of papieren. Zoals soms gebeurt op een vergadering."

Een publieke 'actie' staat daarom niet gelijk met een publieke 'aanklacht'. Uiteraard wordt problemen in de kijker gezet. Maar het doel van de actie is om verbeteringen te bekomen. Concrete voorstellen zijn dus op zijn plaats. Ideeën waar beleidsverantwoordelijken mee aan de slag kunnen. We willen namelijk iets bekomen, iets afdwingen. "Ik wil wel ageren" repliceert Gaston "maar ik wil dat onze actie iets bijdraagt voor alle mensen, dat ook zij er iets uit leren." We bundelen getuigenissen en ervaringen. We informeren groepen en verenigingen over de problemen op de energiemarkt. Door onze acties stimuleren en versterken we mensen om inzicht te krijgen in hun eigen situatie. We willen niet dat ze verstoken blijven van hun rechten, we willen integendeel dat ze mee ijveren voor meer recht(vaardigheid)! Door meer actie te voeren zullen ook individuen overtuigd en gesensibiliseerd raken. Problemen en oplossingen komen tot bij hen in de huiskamer. Ze krijgen het gevoel en de zekerheid er niet alleen voor te staan. "Als ik actie voer, doe ik dat niet voor mezelf. Maar ook uit solidariteit met mensen die nog niet voor zichzelf opkomen. Er is niet veel solidariteit meer tussen de mensen. Wij moeten daarvoor zorgen." "We willen goede politieke beslissingen in ons belang." oordeelt Roger. Op eigen kracht vooruit geraken? Structurele veranderingen die we zelf willen, moeten we ook zelf in beweging zetten en zelf in beweging houden. Niet alleen door onze eigen achterban te vergroten, de mensen voor en met wie we samen werken, maar ook door allianties te smeden met andere organisaties, waardoor onze draagkracht én ons draagvlak vergroot. De politieke overheid moet blijvend aangesproken worden over de problemen en de aandachtspunten die onze basis essentieel vindt. Wij mogen niet uit het gezichtsveld van de politiek verdwijnen. Hún kijker op onze actie moet op scherp blijven staan.

Tekst: Yves De Bruyckere
Foto: Fietsersbond Gent

Waar staan we na 20 jaar actie voor een fietsbeleid?

Het Belgische wegennet werd decennia lang louter in functie van autoverkeer uitgebouwd. Binnen een stad zijn tientallen administraties bevoegd voor een stukje weg, brug of lantaarnpaal. In die fietsonvriendelijke en bureaucratische context was het twintig-dertig jaar geleden bijna hopeloos om op te komen voor betere en - vooral - veiliger fietsinfrastructuur.

Toch sloegen een paar koppigaards de handen in elkaar. Na elk dodelijk fietsongeval volgde een dodenwake. Dat werd een - trieste - traditie. Assertieve fietsers zijn het gewoon om door het autoverkeer te laveren. Voor hen is de Gentse fietssituatie anno 2012 meer dan ok geworden. De afgelopen 20 jaar was er een positieve evolutie. Er is een fietsbeleid, met positieve resultaten en verwezenlijkingen zoals de fietsonderdoorgangen onder de kleine ring R40.

Om het grote potentieel aan niet-assertieve fietsers dagelijks op de fiets te krijgen is er nog massaal veel méér werk. Autodoorstroming en autoparkeerplaatsen krijgen - nog steeds - het meeste aandacht en overheidsmiddelen met als gevolg onveiligheid voor fietsers en voetgangers.

De versplintering van bevoegdheden en overheidsbudgetten werkt - nog steeds - contraproductief. Gerichte acties door vrijwilligers van Fietsersbond Gent zijn - nog steeds - actueel en noodzakelijk. Het is wachten tot overheden het STOP-principe (eerst Stappers, dan Trappers, dan Openbaar vervoer, dan Privaat vervoer) compromisloos toepassen.

Recht op Wonen in Gent

Camping Blaarmeersen kwam eind september verrassend in de media toen Victoria Deluxe een snelbericht verspreidde via e-mail en Facebook om het Gentse stadhuis te komen bezetten. Reden: een groep campingbewoners werd met uitzetting bedreigd. Timing: ongeveer tien dagen voor de Gemeenteraadsverkiezingen. Gevolg: het stadsbestuur reageerde "not amused".

De oproep zorgde voor een geslaagde mobilisatie van een diverse groep solidaire Gentenaars en kreeg massale pers aandacht. In de dagen eropvolgend kregen de actievoerders snelle communicatie over de opvolging van hun eisen van de kant van het stadsbestuur. De indruk ontstond dat men nog voor de verkiezingen alles "onder controle" wou krijgen.

Maar de harde realiteit bleef bestaan: de campingbewoners moesten weg en kregen geen passend voorstel (lees: een voorstel waarmee zij wensten in te stemmen). Een volgende stap drong zich op: op 7 oktober werd het leegstaande kasteel de Pélicy in Gentbrugge gekraakt door enkele campingbewoners. Dit kasteel is eigendom van de Stad Gent en staat te koop voor 1,05 miljoen euro. Het Gentse stadsbestuur liet geen twijfel bestaan over hun houding in deze zaak: ze liet twee daklozen dagvaarden voor de vrederechter en startte opnieuw een procedure op.

Op 22 november besliste de rechter dat de daklozen het kasteel moeten verlaten.

Op de achtergrond van dit hele gebeuren en ver weg van de camera's van de pers groeide intussen de solidariteit met mensen die uit huis worden gezet. De Actiegroep Recht op Wonen bestaat uit betrokken burgers die ofwel een van de Gentse middenveldorganisaties vertegenwoordigen ofwel als onafhankelijke kritische burger ageren. Ze voelen zich betrokken bij de prangende woonproblematiek in Gent en andere steden.

De Gentse actiegroep wonen wil i.s.m. gelijkaardige initiatieven in andere steden en middenveldorganisaties actief inzake wonen een eisenpakket uitwerken naar overheden en politici toe, om te komen tot een fundamenteel ander woonbeleid in Vlaanderen en Wallonië.

Binnenkort komt de Actiegroep naar buiten met een Charter Recht op Wonen.

Meer info: <https://www.facebook.com/ActieRechtOpWonen>

Recht op Wonen in Brussel

Op een druilerige herfstnamiddag staan alweer dezelfde vijftien mensen met hun spandoeken op de stoep van de burgemeester/ de minister/ de voorzitter van de huisvestingsmaatschappij. Twee hebben er zich vermomd in Sinterklaas en Zwarte Piet. Straks zullen ze, symbolisch, een memorandum/spaarvarken/baksteen afgeven en met een beetje geluk halen ze daarmee de regionale bladzijden. Op zo'n moment vraagt een mens zich wel eens af wat voor zin het heeft. Is actievoeren nog zinvol?

In 2007 sloeg in Brussel een groep krakers de handen in mekaar met een daklozenvereniging en met een aantal meer traditionele verenigingen. We wilden samen actie voeren door een groot leegstaand gebouw te openen. De krakers en de daklozen wilden in de eerste plaats woonruimte creëren. Wij, met de huurdersorganisaties, wilden met de actie aandacht krijgen voor onze eisen. Het was aan de vooravond van de federale verkiezingen en de campagne werd alweer gedomineerd door communautaire thema's. Een grote, goed ge-

organiseerde kraak in het centrum van Brussel, dat zou de manier zijn om huurprijscapotele en sociale woningen onder de aandacht te krijgen, zo dachten we. Samen slaagden we er in om een prachtig, al vele jaren leegstaand klooster te bezetten. Een zestigtal mensen vond er onderdak, en met debatten en concerten brachten we de plek tot leven.

Toch lukte het ons niet om onze doelstellingen te bereiken. De pers kwam wel langs, maar was nauwelijks geïnteresseerd in onze boodschap en we hadden geen enkele invloed op de campagne: Het bleef al Brussel-Halle-Vilvoorde wat de klok sloeg. Na wat meer dan een maand verplichtte de vrederechter tot ontruiming en werden we door een grote politiemacht op straat gezet. Alweer een nutteloze actie dus?

Daar, tijdens die paar dagen, kreeg iedereen die er bij was, van de dakloze die meehielp in de keuken, de slecht gehuisveste moeder van het comité Alarm die kwam getuigen op het debat, tot de sociaal werker die zich daar voor het eerst aan directe actie waagde, even het gevoel dat het ook anders kan in de wereld, dat als we dat willen we die verandering zelf kunnen waarmaken. Even voelden we ons machtig.

Nadat we uit het klooster waren gezet trokken we in stoet naar het Kruidtuinpark aan de overkant, waar we onze tenten opsloegen en de nacht doorbrachten. Om de hoek stonden de waterkanonnen al klaar. Diezelfde nacht opende een klein groepje een paar honderd meter verder een kantoorgebouw dat ook al jaren leegstond. Dat gebouw, de 123, is nu, vijf jaar later, nog steeds bewoond door een groep mensen die er, met vallen en opstaan, een uniek experiment met een andere, solidaire manier van wonen uitprobeert. En tijdens de avonden en nachten tijdens en na de bezetting ontstonden ook, vanuit dat gevoel van nieuwe mogelijkheden, de kiemen voor wat later de Brusselse Community Land Trust zou worden. Tijdens zo'n acties gaat de deur naar een mogelijke, rechtvaardigere wereld even op een kier. Meer nog dan directe politieke veranderingen kunnen ze zo zorgen voor hoop en kracht in de beweging, en dat zullen we, ook in 2013, nog nodig hebben.

Nieuw winkelmodel voor sociale kruidenier Gent

Wat moeten we verstaan onder 'een nieuw model'?

TDV: De keuze is er vooral gekomen vanuit een aantal knelpunten die we ervaren in de werking en vanuit vragen van onze gebruikers. Eigenlijk kampten de sociale kruideniers met een dualiteit. We deden en doen als groepswerker of opbouwwerker niet aan specifieke hulpverlening. Wél staan we voor een streven naar verandering zowel bij iedere – individuele – gebruiker als een groepsmatig doel via beleid veranderend werk. Onze bewoners of klanten zijn daarbij evenwaardige partners. Je kunt niet groepsmatig met mensen aan de slag gaan en terzelfdertijd als organisator uitmaken wie wel of niet gebruik mag maken van je initiatief. Zo plaats je jezelf in een machtsverhouding, iets wat we net niet willen.

Verder kregen we van de klanten nuttige opmerkingen over assortiment. 'Te éénzijdig' en 'niet volwaardig' waren veel terugkerende signalen. Om het aanbod kwalitatief uit te breiden zijn we verplicht dure producten aan te kopen. Hoe meer producten je kunt kopen (groot volume), hoe goedkoper je dat ook kan doen. Schaalvergroting is dan ook een belangrijk instrument om

Sinds 2007 is er een sociale kruidenier in vzw SIVI op het Heilig Hartplein in Sint Amandsberg. Eind 2009 nam Samenlevingsopbouw Gent vzw initiatief voor een sociale kruidenier in de Pannestraat in het Rabot. Eind november presenteerden beide initiatieven een nieuw winkelmodel. FRANK gaat erover in gesprek met Tine De Vos en Nele De Wulf, sociale winkeliers.

een goedkoper aanbod te kunnen aanbieden.

Tot slot is er ook het argument van de logistiek: beide winkels trokken tot nog toe afzonderlijk rond met de camionet om voedsel op te halen. Ook de stock wordt op diverse plaatsen bijgehouden. Door dit ge-

zamenlijk te organiseren kunnen beide kruideniers op termijn veel winnen.

NDW: We waren het ook beu om producten die 'over tijd' waren te verdelen. De sociale kruidenier mag geen vuilbak zijn. Armoede is geen oplossing voor bestaande voedsel-

overschotten. We vinden dit niet respectvol naar ons doelpubliek toe. Het kan toch niet dat producten die niet langer verkocht mogen worden wél nog gedumpt worden bij kwetsbare groepen. Bovendien moesten we soms producten vernietigen die niet meer consumeerbaar waren. Dit brengt overbodige kosten met zich mee.

We zijn dus gestopt met het aanbod van de voedselbank te verdelen. EU-producten zijn wél kwalitatieve en degelijke voedingswaren, maar die worden al verdeeld door vele andere actoren in Gent (o.a. KRAS-diensten). Soms vonden we die producten – na een bedeling – terug als afval op straat in de wijk. Waar zijn we dan mee bezig? We willen geen verspilling in de hand werken. In die zin willen we complementair zijn aan het bestaande aanbod. We willen een volwaardig deel worden van de voedselketen met respect voor de gebruikers. De klanten hadden het ook moeilijk met onze beperkte openingsuren. Zo konden mensen tot nu toe slechts één keer per maand komen winkelen. Mensen kregen veel producten in één keer, soms meer dan ze konden verwerken, waardoor er terug weg-

▶▶▶

**sociale
kruideniers**

Gent

►►► gesmeten werd. Dit kon niet! We hebben er dan ook voor gekozen nu meermaals per week open te zijn zodat mensen meerdere keren per maand kunnen winkelen.

TDV: Ons aanbod wordt ook permanent bevroegd bij de gebruikers zodat het assortiment zo goed mogelijk aansluit bij de noden van onze klanten. Dit doen we zowel via klantenbevraging, evaluatie van het winkelgedrag als input via doorverwijzers zoals het straathoekwerk.

Er zijn drie hulpverleningsinstaties die naar jullie mogen doorverwijzen: het OCMW, het CAW en de stedelijke Dienst Straathoekwerk. Bereik je zo iedereen die het nodig heeft?

NDW: Wij willen voor de meeste kwetsbare groepen toegankelijk zijn. Deze groepen trachten we te bereiken via drie grote organisaties CAW, OCMW en Straathoekwerk. Binnen zes maanden gaan we de doorver-

wijzing evalueren en indien nodig kunnen er meerdere diensten aan toegevoegd worden. Maar sociale kruideniers staan of vallen ook met de draagkracht van de organisaties en de vrijwilligers. Momenteel kunnen er 270 gezinnen gebruik maken van onze twee winkels. Dat wil niet zeggen dat er geen grotere nood is, wel dat wij niet meer gezinnen aankunnen met onze huidige ondersteuningscapaciteit. Op 22 oktober hebben we een informatievergadering georganiseerd voor een 100-tal doorverwijzers. Na die vergadering was de sociale kruidenier van vzw SIVI op drie dagen helemaal vol. De winkel in de Pannestraat bereikte haar maximumgrens in december. Mensen die er nadien gebruik wilden van maken komen op een wachtlijst. We verwijzen wel door naar de KRAS-voedselbedelingspunten. We beschouwen ons aanbod als een surplus op de KRAS-bedelingspunten. In die zin werken we complementair.

Wat is het resultaat van de doorgevoerde verandering?

NDW: We kunnen kwalitatieve voeding en een ruim assortiment producten aanbieden aan een democratisch lage prijs.

TDV: Verder is er ook onze samenwerking en de zoektocht naar schaalvergroting. We willen eigenlijk in elk van de vier windstreken van Gent een sociale kruidenier uitbouwen. Dat is belangrijk in functie van nabijheid en aldus verhoogde toegankelijkheid.

NDW: En last but not least moet een verbeterde organisatie ook ruimte en tijd vrijmaken om met de klanten die dat wensen een groepswerking op te starten. Hiermee willen we twee zaken bekomen: een permanente klantentoets van onze werking maar - minstens zo belangrijk - samen met de klanten hun situatie onder de loep nemen en samen voorstellen te ontwikkelen voor een armoedebeleid dat iedereen insluit.

De Sociale kruideniers Gent

Noodhulp onder protest

- Ongelijke toegang tot kwalitatieve voeding
- Deze ongelijkheid leidt tot noodhulp
- Noodhulp = individueel en tijdelijk
- Noodhulp is nodig, maar als onderdeel in armoedebestrijding
 - individueel: hulpverlening
 - structureel: beleidsparticipatie

Krijgen jullie veel steun van de stad Gent?

NDW: De locaties waar de sociale kruideniers worden ingericht stelt de Stad ter beschikking. We moeten er enkel verbruikskosten betalen. Momenteel is er nog geen structurele ondersteuning voor de werking van de sociale kruidenier. In het kader van gezonde voeding werden in 2012 wel middelen vrijgemaakt voor het promoten en aankopen van gezonde voeding en verzorging.

TDV: Er is vooral geld nodig om het organisatorisch aspect rond te krijgen: de logistiek, het vervoer en de opslag, dat zijn onze belangrijkste

noden. Moest er meer steun zijn, dan zouden de winkels ook kunnen verzelfstandigen en uitbreiden. De stad kan hier een belangrijke faciliterende rol spelen!

Waarom doet de Stad dit niet? Armoedebestrijding was in het vorige bestuursakkoord “de rode draad” en in het huidige “een absolute top-prioriteit”?

NDW: Misschien moeten we het hen eens vragen? Maar ik vermoed dat er wat schort met de beeldvorming. Je kunt immers denken dat door het in stand houden van materiële hulpverlening je tegelijkertijd ook de af-

hankelijkheid van personen in stand houdt. Dat is natuurlijk geenszins onze bedoeling. Sociale kruideniers bieden “noodhulp onder protest”.

Hoe zit het met de sociale kruideniers in Vlaanderen?

NDW: De organisatie Sociale Kruideniers Vlaanderen legt zich toe op het ontwikkelen van uniforme criteria voor sociale kruideniers in gans het gewest. Belangrijk daarbij is de klemtoon op het kwalitatieve én betalende aanbod. Verder wordt er ook gezocht naar financiële modellen om deze initiatieven leefbaar te maken. Regelmatig vergaderen zorgt ervoor dat er een soort kruisbestuiving ontstaat ten aanzien van elkaar. In Gent zijn we bijvoorbeeld sterk bezig om het ‘korte keten’-principe toe te passen. We zien dat dit als voorbeeld dient voor andere winkels.

Welke zijn de voordelen van het werken met zo’n ‘korte keten’?

NDW: Bij de ‘korte keten’ wordt de afstand tussen producent en consument zo klein mogelijk gehouden en zijn er zo weinig mogelijk tussenpersonen. Dit zorgt voor een lagere prijs, want elke tussenstep is verbonden met arbeid en kosten. Hoe minder tussenpersonen hoe lager de kosten. Zo nemen we nogal wat verse producten af van Stadslandbouw of Ateljee. Korter betekent daar in de

eerste plaats super vers. Bovendien is er een vertrouwensband met de leveranciers: je krijgt soms een betere prijs en zelfs giften komen voor. De korte keten is ook een positief duurzaam systeem. Het staat voor minder transport, gezamenlijke aankopen en seizoen gebondenheid. Ecologie in de praktijk.

Kan de aanwezigheid van een sociale kruidenier in de wijk ook iets betekenen voor andere bewoners?

Daar zoeken we nog naar met de andere opbouwwerkprojecten in het Rabot. We zoeken naar mogelijkheden om micro-economische impulsen te geven aan de wijk Rabot: maatschappelijke meerwaarde vergroten door het gebruik van de Torekes, met wijkbewoners zelf voorzien in gezonde voeding voor wie dit het hardst nodig heeft via Stadslandbouw, met de sociale kruidenier de sleutels gaan zoeken die mensen uit hun armoedesituatie kunnen halen. Nog veel werk op de plank!

Het nieuwe businessplan “sociale kruideniers Gent” evenals de nieuwe openingsuren kan je opvragen bij: nele.de.wulf@samenvlevingsopbouw.be

Alle info over de evoluties binnen sociale kruideniers Vlaanderen vind je op www.socialekruideniersvlaanderen.be

* Lees voor meer info over “Noodhulp onder protest” het artikel in FRANK2 na www.samenvlevingsopbouwgent.be/frank/beleidsparticipatie/frank02_Noodhulp%20Onder%20Protest.pdf

De Toekomstfabriek

Het initiatief voor De Toekomstfabriek is ongeveer twee jaar geleden ontstaan in de nasleep van de eerste Dag van het Socialisme in de Gentse Vooruit. Een aantal gelijkgezinden van diverse pluimage vonden elkaar toen in de idee van een Volksuniversiteit over maatschappelijke problemen. Het was het begin van een lange zoektocht.

Wat begon met een viertal mensen, groeide snel uit tot een groep van een 15-tal geïnteresseerden die elkaar op regelmatige basis ontmoetten. Meestal gebeurde dat in de lokalen van Victoria Deluxe. Het gedeelde enthousiasme voor het initiatief leverde de brandstof voor ellenlange gesprekken over het doel(publiek) en de inhoud van een dergelijke Volksuniversiteit.

Gaandeweg groeide er een consensus over een belangrijk uitgangspunt. We zouden ons toelagen op datgene wat we elders zo vaak misten: maatschappelijke toekomstperspectieven en de actiemethoden om die te bereiken. Het ging ons niet om de zoveelste maatschappelijke analyse die de mensen achterlaat met een verpletterend gevoel van machteloosheid, maar om een hoopvolle en actiegericht benadering die oproept tot weerbaarheid en creatieve weerstand tegen het kapitalistisch, neo-liberaal project. We wilden de strijd tegen het bestaande politiek-economisch systeem versterken door in te zetten op nieuwe, concrete realisaties die aantonen dat het anders kan.

De vraag was evenwel hoe je een dergelijk uitgangsidee in een werkbaar kader voor een Volksuniversiteit giet. Kon je dit best doen door rond één inhoudelijk thema te werken of juist door een diversiteit aan thema's aan te bieden? Daarenboven rees ook de vraag of het

begrip Volksuniversiteit zelf nog van deze tijd was, wat dan weer een hele discussie op gang bracht over didactische werkvormen en het gebruik van nieuwe media. Dan hadden we het nog niet eens gehad over de locatie van het initiatief, de noodzakelijke technische randbepo-

digheden en de organisatorische structuur waarbinnen we dit alles wensten te realiseren, laat staan de financiële kost ervan.

We hadden het gevoel helemaal vast te rijden in de praktische haalbaarheid van onze voorstellen en lasten noodgedwongen een bedenkerperiode in. Dit bleek een verstandige keuze te zijn geweest, want na enige tijd werd er weer vergaderd - zij het met een kleinere groep - rond nieuwe ideeën. We beseften dat we de cruciale fout hadden gemaakt een initiatief te willen opstarten los van allerlei organisaties die in de voorbije periode hun sporen hadden verdiend in het maatschappelijk veld. Het werd het begin van een zoektocht naar mogelijke partners voor ons project.

Vrij snel was het duidelijk wie hiervoor in aanmerking kwam: Victoria Deluxe, Samenlevingsopbouw Gent vzw, ABVV, ACV/ACW Gent-Oost-Vlaanderen, LEFGent, Masereelfonds Gent, Vrede vzw en Vooruit. Al deze organisaties werden gecontacteerd voor een toelichtend gesprek over ons initiatief. Het was

“Hebben we nog een leger nodig?”

16 januari om 19u00

Vredeshuis, Sint-Margrietstraat 9, 9000 Gent

Acht Gentse organisaties werkten het voorbije jaar aan een nieuw initiatief met het oog op de ontwikkeling van een meer verenigd middenveld. Onder de noemer ‘De Toekomstfabriek’ worden er in het seizoen 2012-2013 acht dialoog- en debatavonden georganiseerd rond telkens één centrale hamvraag. Op woensdag 16 januari 2013 om 19u30, wordt de derde dialoog- en debatavond georganiseerd. Centraal staat de vraag: **Hebben we nog een leger nodig?**

De komende jaren plant defensie grote nieuwe investeringen die ons leger verder moeten omvormen tot wat de betrokken minister een ‘expeditieleger’ noemt. Die heroriëntering van ons leger – dat voorheen vooral gericht was op de verdediging van het grondgebied – is begonnen na de koude oorlog. Ons leger heeft zich in toenemende mate ingeschakeld in internationale militaire structuren die hun bestaansreden vinden in interventiestrategieën, soms ver weg van het eigen grondgebied. Het argument voor militaire interventies is dat we op die manier onze democratische en humanitaire waarden uitdragen en de stabiliteit in de wereld helpen te garanderen. De keerzijde is dat ondanks de economische crisis de militaire bestedingen wereldwijd sterk zijn toegenomen en dat militaire interventies een bloedige aangelegenheid kunnen zijn en niet altijd in een zuivere of belangenvrije context verlopen.

Tegenover de internationale ambities staan de budgettaire beperkingen. Hoewel ons militair apparaat de schatkist jaarlijks 4 miljard euro kost stelt een interne kritische nota uit legerkringen dat de fundamenteën van ons leger niet gezond zijn en de krijgsmacht op drift is.

Is het leger het beste middel om humanitaire doelstellingen te vervullen en stabiliteit te garanderen? Zo ja, met welk budget, binnen welk internationaal kader en met welke opdrachten? Kunnen de gestelde doelstellingen niet beter gegarandeerd worden met een beleid en bijhorende budgetten via ontwikkelings-samenwerking, sociaal welzijn, arbeid en onderwijs?

Panel

- Dirk Deboodt (ACOD-defensie)
- Luc Reyckers (prof. emeritus internationale relaties en vredesonderzoek KUL)
- Wouter De Vriendt (parlementslid Groen!)
- Ludo De Brabander (Vrede vzw)

Moderator

Maggi Poppe

De Toekomstfabriek probeert een breed publiek te bereiken en realistische alternatieven te formuleren. Heb je ook een mening? Kom dan zeker af op 16 januari 2013.

Met aansluitend Nieuwjaarsreceptie!

Inkom gratis. Wel graag een seintje vooraf via info@detoekomstfabriek.be

De Toekomstfabriek is een initiatief van: Victoria Deluxe, Samenlevingsopbouw Gent, ABVV, ACV/ACW Gent Oost-Vlaanderen, LEF Gent (Links Ecologisch Forum Gent), Masereelfonds Gent, Vrede vzw en Vooruit. Gezondheids socioloog Fred Louckx coördineert dit opmerkelijke project.

Website: www.detoekomstfabriek.be

opvallend hoe positief wij overal werden onthaald. Na een inrijperiode - waarbij de verschillende organisaties hun geledingen raadpleegden - groeide gaandeweg een steeds intensiever wordend overleg tussen organisaties die elkaar weliswaar kenden, maar zelden of nooit samen aan tafel gingen zitten. De stap naar een gezamenlijk project - dat uiteindelijk de naam De Toekomstfabriek kreeg – lag voor de hand. Er werd een gemeenschappelijke visietekst geschreven en na een creatieve eliminatiewedstrijd werd zelfs een eigen logo gevonden.

In het eerste werkingsjaar van De Toekomstfabriek kozen de partnerorganisaties ervoor om het oorspronkelijk uitgangskader (centrale aandacht voor maatschappelijke toekomstperspectieven en actiemethoden) in te vullen vanuit hun dagelijkse praktijk: wat is de meest pregnante vraag waarmee ze als organisatie in de voorbije periode werden geconfronteerd? Elke partnerorganisatie neemt zich voor om, in samenwerking met de andere partners, een dialoog- en debatavond te organiseren rond de

door haar opgeworpen vraag. Elke partner heeft een grote mate van vrijheid in de concrete uitwerking van de activiteit, mits het uitgangskader voor ogen wordt gehouden. Het is de bedoeling om de activiteiten telkens op een andere locatie te laten plaatsvinden om op die manier het effect van een nomadisch stadsproject te creëren. Van elke avond wordt een gefilmd en/of geschreven verslag aangeboden op de website van De Toekomstfabriek. De startavond had plaats op woensdag 7 november met als thema: hoe kan het middenveld meer politiserend werken?

Naast deze dialoog- en debatavonden startte De Toekomstfabriek

eveneens met een andere activiteit die we Bricoleurs de Paradis hebben genoemd. Onder deze benaming willen we op regelmatige basis gefilmd interviews afnemen van personen die een stem geven aan vernieuwende maatschappelijke projecten/ideeën die veelal buiten de traditionele politieke schema's vallen. De aftrap werd gegeven door Tine De Moor met een uiteenzetting over Commons, een begrip dat steeds meer opduikt in allerlei actuele politieke discussies. Een greep uit de onderwerpen die nog in de steigers staan: prefiguratieve politiek, participatorische democratie, basisinkomen, coöpe-

ratieven... Deze interviews zullen niet alleen op de website van De Toekomstfabriek te zien zijn, maar ook via DeWereldMorgen aan een breed publiek worden aangeboden. Bedoeling is om op middellange termijn een atelierwerking op te zetten rond een aantal van deze interviews.

Voor meer informatie over **De Toekomstfabriek** en het volledig programma van de dialoog- en debatavonden zie: www.detoekomstfabriek.be

Omgaan met diversiteit:

Babbelut, een praktijkvoorbeeld

Een snel veranderende realiteit op mondiaal vlak toont zich in het hart van Gentse wijken

Sinds 1990 is er een nieuwe wereldorde ontstaan die ongetwijfeld grote repercussies heeft op hoe samenlevingen en individuen hun leven vormgeven. De val van de Berlijnse Muur heeft een enorme invloed gehad op de migratiestroom naar Europa. Migranten komen nu uit alle uithoeken van de wereld met heel diverse migratiemotieven, gaande van het aanvragen van asiel over een tijdelijke tewerkstelling en dito verblijf tot de wil zich blijvend ergens te vestigen. Individuen organiseren zich meer in netwerken dan in traditioneel gedefinieerde gemeenschappen. Dit wordt mee mogelijk gemaakt door de mondialisering van de communicatietechnologie. Sociale netwerken krijgen een andere dimensie, contacten spelen zich grotendeels af in een virtuele wereld. Hierdoor wordt het sociale bestaan van mensen minder afhankelijk van hun directe omgeving. De wereld is heel dichtbij. De typische oude arbeiderswijken van grote steden zijn dé snijpunten van al deze

evoluties. Moet het gezegd dat dit het samenleven onder druk zet? Er is sprake van een groeiende diversiteit, die zich veruiterlijkt in tal van religieuze gemeenschappen en een waaier aan talen. Binnen deze diversiteit is er bovendien een groeiend verschil in noden en behoeften. Deze zijn immers totaal anders voor nieuwkomers dan voor mensen uit de migratie van de jaren '70, mensen zonder papieren of huwelijksmigranten.

“Babbelut” is de naam van een opbouwwerkproject in de Brugse Poort, één van de volksbuurten in de 19de-eeuwse gordel van Gent. Bij de start van het stadvernieuwingsproject “Zuurstof voor de Brugse Poort” in 2002 koos de stad Gent ervoor om middelen in te zetten voor bewonersparticipatie. Samenlevingsopbouw Gent vzw tekende in op deze opdracht. Van bij de aanvang kozen we ervoor vooral in te zetten op die bewoners die de stad zelf moeilijk of niet bereikt via haar gewone inspraakactiviteiten. De kiem van het project ‘Babbelut’ was geplant.

Hoe gaan we binnen het opbouwwerk om met deze superdiversiteit?

De praktijkbeschrijving van het project ‘Babbelut’ toont hoe en waar we keuzes maakten in het omgaan met diversiteit.

Het opbouwwerk wil vanuit haar missie bouwen aan een solidaire, democratische en interculturele samenleving. We willen werken aan een nieuwe vorm van verbonden-

heid over de spanningsvelden heen. Een samenleving waar iedereen toegang krijgt tot de grondrechten, waar iedereen op een gelijkwaardige manier kan participeren, die flexibiliteit voorstaat om met verandering om te gaan, waar we de samenleving in interculturele dialoog vormgeven, evenwaardig aan elkaar. Het verhaal dat hier volgt toont aan hoe je dat doet in de realiteit van vandaag in een superdiverse stad.

Vanuit onze missie kiezen we uitdrukkelijk de kant van de maatschappelijk kwetsbare groepen. ‘Babbelut’ is een wijkgerelateerde categoriale werking. Het project richt zich tot vrouwen van allochtone origine die wonen in de Brugse Poort.

Bij de afbakening van de doelgroep hebben we naast het aspect maatschappelijke kwetsbaarheid ook rekening gehouden met een culturele component. 80% van de vrouwen van ‘Babbelut’ zijn in veel opzichten heel kwetsbaar. De meesten zijn laaggeschoold en worstelen met een taalbarrière. Ze

beschikken over weinig competenties om zich assertief of proactief op te stellen in alledaagse contacten binnen het publieke domein. Hun bestaande netwerk reikt veelal niet verder dan gezin en kennissen van de eigen gemeenschap in de directe omgeving. Dit heeft ook een weerslag op de beleving van hun culturele identiteit.

‘Babelut’ is een wijkgerelateerd project. De projectdoelstellingen situeren zich anno 2012 op twee domeinen, namelijk:

- verhogen van de wijkbetrokkenheid van de deelnemers en de betrokkenheid van de wijk op de participanten,
- en participatief de toegankelijkheid van gezondheid en wijkgezondheidsdiensten voor maatschappelijke kwetsbaren te vergroten.

‘Babelut’ bereikt momenteel vrouwen van Turkse, Marokkaanse, Iraakse en Somalische origine. Deze vrouwen worden in eerste instantie benaderd als individu waarbij cultuurspecifieke noden en wensen op tafel komen via de blik van de participanten. We merken dat de culturele component geen statisch gegeven is maar door interacties allerlei veranderingen kan ondergaan. Momenteel bereikt ‘Babelut’ een 80-tal gezinnen in de Brugse Poort. Deze achterban is organisch gegroeid door de gekozen wijze van toeleiding en door in de keuze van aanbod initieel zeer nauw aan te sluiten op noden en competenties van deze zeer kwetsbare groep.

Aanpak: opbouw van een vertrouwensrelatie

Op vlak van toeleiding zijn huisbezoeken van cruciaal belang. Deze vrouwen hebben geen agenda- noch een vergadercultuur. Huisbezoeken worden nog steeds strategisch gepland op een woensdagnamiddag. Kinderen en burens worden als tolk ingeschakeld. We zorgen voor een op maat ontwikkelde sterk visuele uitnodiging met herkenbare kleur. Er wordt een snoepje aan de uitnodiging gehecht dat refereert naar het babbelen... de ‘Babelut’.

De methodiek van huisbezoeken is een arbeidsintensief gebeuren, maar belangrijk in functie van een op te bouwen vertrouwensrelatie. Na verloop van tijd krijg je affiniteit met het gezin, je kunt noden detecteren, doorverwijzen waar noodzakelijk en nieuwe uitsluitingsmechanismen opsporen.

Aanpak: opbouw van een groepswerking

Elke bijeenkomst start met een informeel inloophmoment waar iedereen makkelijk kan binnenkomen zonder onmiddellijk “in the picture” te komen. Vrouwen worden verwelkomd met koffie, thee en taart. In het begin lag de focus op ontmoeten, groepsdynamiek ontwikkelen en empoweren door laagdrempelige informatie-uitwisseling. Er werden hier heel wat leuke methodieken ontwikkeld in de vorm van een quiz, toneel, spel zonder grenzen, bewegen enzovoort. Geleidelijk komt er bereidheid en ruimte voor opbouw naar een inhoudelijke werking. We kiezen steeds voor een duidelijk afgebakende, beperkte tijd en brengen inhoud op een heel ludieke en animerende wijze. Op een speelse wijze wordt ook steeds aandacht besteed aan het minimaal verwerven van de Nederlandse taal.

De werking slaat aan. Door dit succes verbreedt de groep: ook vrouwen van andere origine en ook sterkere vrouwen vinden hun weg naar ‘Babelut’. Dit gegeven brengt een echte kentering teweeg. Plots zijn er wel mogelijkheden om te verdiepen. Sterkere vrouwen worden ingeschakeld als tolken. Er komt een interculturele dialoog op gang. Deze interactie is boeiend maar soms ook heel confronterend.

Zowel de participanten als de opbouwster stellen geregeld hun kijk en hun mening bij. Door verder te reiken dan de culturele identiteit kan er verbondenheid groeien over de spanningsvelden heen. Er ontstaan vriendschappen die ook buiten de werking betekenis hebben. Vrouwen verenigen zich in de zorg voor elkaar. Voorbeelden zijn o.a. het samen materiële hulp organiseren voor een vrouw die zonder papieren leeft en geen bron van inkomsten heeft, sterkere vrouwen ondersteunen vrouwen in het tolken bij een consultatie van een woondienst.

Aanpak: verdiepen en politiseren

In 2009 wordt duidelijk dat de meest dringende en meest gedeelde nood zich toont op vlak van gezondheid. De Brugse Poort heeft een ruim aanbod aan diensten en voorzieningen. Het is evenwel ontstellend vast te stellen hoe weinig deze diensten bekend zijn bij de ‘Babelut’-vrouwen én hoe moeilijk deze diensten deze doelgroep bereiken.

►►► De groep beslist om in te zetten op 3 sporen:

- preventief werken aan gezondheidsbevordering,
- wegwerken van drempels in de toegankelijkheid van diensten,
- beleid veranderend aanbevelingen formuleren.

In overleg met de vrouwen van 'Babelut', buurtsportwerkers en preventiewerkers, ontwikkelen we een aanbod gezondheidsbevordering op maat. Sommige partners in de wijk implementeren de activiteiten in hun reguliere aanbod. Beweeglessen en zwemlessen zijn hier een voorbeeld van.

We maken het sportaanbod in de wijk actief en op maat bekend en koppelen dit aan de 80/20 regeling (gesubsidieerde vrijetijdsparticipatie). We besteden ook aandacht aan verschillen in mogelijkheden en noden en behoeften zodat elke deelnemer zich veilig kan voelen. Simultaan werken we in samenwerking met het wijkgezondheidscentrum Brugse Poort aan drempels (al dan niet cultuurspecifiek) t.a.v. ge-

zondheid en gezondheidsdiensten. Hier werken we in tandems, geselecteerd op taalniveau, competenties en origine. We slagen er sedert kort in om taakgericht te werken binnen strakke afsprakenkaders. Vrouwen gaan participatief inbreken op een beleid om gezondheid en gezondheidsdiensten toegankelijker te maken voor maatschappelijk kwetsbare diverse groepen. Een effectenrapport van een gezondheidsdienst toont aan dat de aanbevelingen ook daadwerkelijk opgenomen worden in hun beleid.

De groep wordt op wijkniveau beschouwd als een volwaardige gesprekspartner.

Tot slot zien we vrouwen ook stappen zetten naar werk en vorming. Zowel op individueel vlak als met de groep wordt er anders naar hen gekeken. Er wordt geluisterd naar hun mening, de groep wordt betrokken bij betrokken bij oplossingsgericht denken rond overlast. Ze gaan het conflict niet uit de weg op een wijkdebat. Uiteraard, het zijn nog maar kiemen, maar de verandering groeit!

Met dank aan Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad en hun visietekst rond omgaan met diversiteit. Herkenbaar, inspirerend en waardevol om dit project op af te toetsen.

Brochure: Vrouwen tonen de weg in de Brugse Poort is te verkrijgen bij Linze Magherman, Blazoenstraat 9, 9000 Gent, mail: linze.magherman@samenlevingsopbouw.be, T: 0476 68 69 30

Tekst: Kris Dom - Foto: Frank Vandepitte

Veerle

Vrijwilliger in de kijker

Veerle en ik spreken elkaar op de trein vanuit Kortrijk richting Gent. We hebben er zonet een toelichting gegeven over de Community Land Trust (CLT). Veerle was weer op haar best. Met veel enthousiasme en gedrevenheid vertelt zij over de CLT en wat dat zoal voor haar betekent. Wanneer haar gezondheid het toelaat zet ze zich in om de boodschap van CLT Gent uit te dragen. "Op deze manier kan ik mij zinvol inzetten en opnieuw weer iemand zijn in de maatschappij. Negativiteit zet ik zo om in iets constructief."

Veerle gaat er voor. Ze schrok er niet voor terug om in een overvolle Vooruit-zaal op het kopstukendebat van 3 oktober bij de politici te peilen naar hun engagement om een CLT op te richten in Gent. Haar wens is dat iedereen over een degelijke en goeie woning zou beschikken. Op die manier kunnen mensen hun energie gebruiken voor wat anders en kunnen ze meer open staan voor wat er rondom hen gebeurt.

"Wanneer ik burgemeester was dan zou ik op tien verschillende plaatsen in Gent een CLT oprichten."

Ik wens Veerle nog veel energie. Met zo een "ambassadeur" kan de eerste CLT echt niet lang meer uitblijven. Bedankt Veerle!

Sector Samenlevingsopbouw ondertekent platformtekst tegen oneigenlijk gebruik van GAS-boetes.

Geen “markt van onveiligheid en angst”!

De Liga voor Mensenrechten nam recent initiatief om het groeiende protest bij vele organisaties uit het sociale werkveld te bundelen in een platform.

Met de vorming van een breed platform en het opzetten van protestactie zoals in Elsene op 28 november wil de Liga volgende zaken nastreven:

- Sensibilisering van het brede publiek omtrent de consequenties van de GAS (de recente wet aanpassing inclusief)
- De organisaties en netwerken die reeds kritiek hebben geuit op de GAS-boetes en de wetswijziging verenigen en ‘actief’ onze verantwoordiging uiten
- Nadruk leggen op een alternatief veiligheidsbeleid waarin preventie van overlast centraal staat.

De actie is gekaderd binnen een bredere campagne (politieke beïnvloeding vanuit de jeugdsector en het juridisch aanvechten van de GAS-wet via het grondwettelijk hof als laatste instantie)

Het volledige en gemotiveerde standpunt, dat we met de sector Samenlevingsopbouw mee onderschrijven, vind je hier:

http://www.mensenrechten.be/bestanden/uploads/pdf/Liga_standpunt_en_aanbevelingen_GAS.pdf

In een volgend nummer van FRANK gaan we dieper inhoudelijk in op deze evolutie.

Trefdag arbeid & activering

Op initiatief van de Lege Portemonnees*, het Netwerk tegen Armoede en de Hogeschool Gent werd op 26 oktober jongstleden een trefdag gehouden over de thema's arbeid en activering. 180 deelnemers met een uiteenlopende achtergrond (werklozen, academici, armoedeverenigingen, begeleiders uit de sociale economie, arbeidsmarktconsulenten) deelden hun ervaringen en bevindingen in 8 interactieve workshops. Deze mix leidde tot geanimeerde discussies waar voor één keer een gewone jongere of werkloze een VDAB-vertegenwoordiger of vakbondsafgevaardigde aan de tand kon voelen.

Foto: Jean-Marie V

* De Lege Portemonnees is een netwerk van individuen en organisaties dat niet langer machteloos wil toekijken terwijl armoede en sociale uitsluiting blijft toenemen. Betrokken organisaties: Samenlevingsopbouw Gent vzw, Vorming en Actie voor werklozen – ABVV Oost-Vlaanderen, Surplus – ACV Gent-Eeklo, De Werkwijzer – Eeklo, KAJ Gent en de Beweging voor Mensen met een Laag Inkomen en Kinderen vzw.

CLT Gent

Op 26 september ging een studiedag door over **Community Land Trust Gent**. In het namiddag gedeelte werd de haalbaarheidsstudie coöperatief ondernemen voorgesteld. Zowel het inhoudelijk, organisatorisch als financieel luik werden gepresenteerd. 's Avonds was er gelegenheid om Geert De Pauw en Dave Smith te beluisteren over Brusselse en Londense concrete CLT-plannen. Hun enthousiasme doet ons alvast dromen van gelijkaardige Gentse projecten. Het bestuursakkoord 2013-2018 van de aantredende nieuwe coalitie, vermeldt CLT alvast een aantal keren. Reden genoeg om 2013 hoopvol in te gaan.

De blauwdruk CLT Gent is gedrukt en verkrijgbaar aan 10 € + portkosten via secretariaat.gent@samenvlevingsopbouw.be

Oogsten

in de schaduw van de blokken

De wijk

Nieuw Gent-Steenakker is gelegen aan de rand van het stadscentrum met de Zwijnaardsesteenweg als centrale winkelstraat. In dit gebied wonen iets meer dan 6000 mensen, waarvan meer dan de helft in de woontoren in de Kikvorsstraat. Deze wijk heeft als specifiek kenmerk dat er een grote concentratie aan sociale huisvesting is. De zes verouderde sociale woontorens typeren de wijk Nieuw Gent. Ruim de helft van de inwoners van de wijk is hier gehuisvest. Er is een grote diversiteit aan bevolkingsgroepen vertegenwoordigd. Het samenleven van verschillende groepen op een kleine oppervlakte brengt reële spanningen met zich mee. De verschillende bewonersgroepen praten nauwelijks met elkaar, ze kennen elkaar niet... Deze spanningen komen vooral tot uiting in klachten onder de noemer overlast. Nieuw Gent wordt wel vaker met deze term geassocieerd. Bovendien is er een grote verhuisgraad waardoor er een lage betrokkenheid is van de bewoners op de wijk. In verhouding tot de Stad Gent is deze wijk minder positief geëvolueerd op vlak van woningcomfort. Waar de Stad Gent in de jaren negentig

Stadslandbouw en gemeenschapstuinen vormen al enige tijd een trend die ook in Gent zijn weg heeft gevonden. Her en der duiken volkstuintjes, stadsakkers, balkon- of terrastuintjes op. Er is ook al heel wat proza over geschreven. Daarom hier en nu geen uiteenzetting over wat je misschien wel een hype mag gaan noemen. We willen gewoon iets vertellen over de meerwaarde van een kleinschalig tuiniersproject in een specifieke context, nl. de sociale hoogbouwsite in Nieuw Gent en hoe dit project zich verhoudt tot de diversiteit op deze plaats en vooral: wat dit project betekent voor de bewoners die er leven.

een stijging liet noteren van het aantal woningen met middelmatig comfort, was in Nieuw Gent sprake van een afname. Voor het aantal woningen met groot comfort viel een kleine stijging op te tekenen maar die gaat absoluut niet in dezelfde trend met deze in de rest van de Stad. De woningkwaliteit in Nieuw Gent blijft dus achter. De woontorens, ondertussen in beheer van de fusiemaatschappij WoninGent, brengen hiervan een duidelijk beeld.

Deze woontorens worden omgeven door een groene zone. In het midden bevinden zich 'de tuintjes' van Nieuw Gent. Eind 2009 werd dit project op initiatief van Samenlevingsopbouw Gent vzw opgestart in samenwerking met buurtbewoners en wijkpartners. We realiseren dit project met Vlaamse middelen van 'Managers van Diversiteit'. De belangrijkste doelstelling de voorbije jaren was dan ook het interculturele samenleven in de wijk en meer specifiek in de sociale hoogbouw te bevorderen.

Diversiteit aan bewoners

Nieuw Gent wordt gekenmerkt door armoede, door ziekte en door kleur.

Het aandeel OCMW-steuntrekkers in de wijk is twee maal hoger dan het aandeel van Gent.

29% van de wijkbewoners heeft last van één of meer langdurige ziekte, aandoeningen of handicaps.

De bewoners van de wijk zijn afkomstig uit meer dan 120 verschillende landen van herkomst.

Reeds enige tijd brengen we een deel van de bewoners samen in de tuinierswerking. De tuiniers hebben hun roots in verschillende windstreken en werelddelen, van Afghanistan tot Tunesië, van Egypte tot China, van de Brugse Poort tot Nieuw Gent. Jong en oud, gezinnen, alleenstaanden... we bereiken een breed scala.

We blijven ook inspanningen leveren om zoveel mogelijk bewoners te leren kennen en te betrekken, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare bewoners. Dit doen we onder meer door de tuintjes regelmatig in de kijker te zetten aan de hand van feesten en ontmoetingsactiviteiten. Maar we trekken soms ook naar de inkomhallen van de woontorens om ontmoetingsmomenten daar te laten doorgaan. Dit

doen we steeds samen met vrijwilligers. Een harde kern van 25 bewoners staan steeds klaar om de handen uit de mouwen te steken. Wat deze mensen vooral bindt is dat ze samen leven in deze wijk.

Doe-participatie

Door in de wijk een plek te creëren die van hen is en op deze plek samen aan de slag te gaan, kunnen we de band met elkaar én met de wijk verstevigen. Tussen de verschillende bewoners vormen zich netwerken die voor buitenstaanders niet altijd even herkenbaar zijn. Door samen met de bewoners aan de slag te gaan in en rond de tuintjes worden deze netwerken zichtbaar. Het tuiniersproject slaagt erin deze netwerken te versterken en te diversifiëren.

Het gaat vaak om kleine dingen, maar die voor bewoners uitermate veel betekenen: uitwisselen van groenten, boodschappen doen voor elkaar, bakken van koekjes en pralines, uitwisselen van recepten... Verschillende tuiniers zijn het erover eens dat ze nu in contact komen en ook praten met bewoners van andere origine waarmee ze vroeger geen woord wisselden. De “tuintjes” zijn zo uitgegroeid tot een dynamische ontmoetingsplaats in de wijk. Natuurlijk loopt niet alles altijd van een leien dakje. Door bewoners zelf verantwoordelijk te maken voor alle aspecten van het project zijn er soms keiharde discussies. De diversiteit in de groep leidt ook tot een diversiteit aan meningen. Niet alleen is het moeilijk zoeken naar

overeenstemming, ook de communicatie zelf is een echte uitdaging! Zeker in deze setting stoten we op de grenzen van klassieke vergadertechnieken. Daarom zijn de ontmoetingsmomenten in de tuintjes minstens even belangrijk. Door informele gesprekken worden vele zaken verduidelijkt en komen de verschillende aspecten van het samenleven in de wijk ook aan bod. Daarom trotseren we liever een paar keer meer de koude dan uit te wijken naar een zaal.

Uitdaging voor de toekomst

‘De tuintjes’ is een mooi voorbeeld van wat een basisvoorziening binnen het opbouwwerk kan betekenen. Ze zijn een ankerplaats geworden waar

verschillende partners samen aan de slag gaan om te werken aan een meer leefbare wijk.

Nu stelt zich de vraag hoe we met deze grote en diverse bewonersgroep aan de slag kunnen rond het thema wonen. Want hoe succesvol de tuintjes ook zijn, de woonomstandigheden in de sociale woontorens zijn daarmee niet verbeterd. De vochtproblemen, de liften die niet naar behoren werken, het lage wooncomfort, de beperkte leefruimtes en de hoge huurlasten blijven een dagdagelijkse realiteit voor al deze bewoners.

Een duurzame basisvoorziening wordt dus de toekomstige uitvalsbasis om met vereende krachten te ijveren voor een verbeterde woon-situatie in Nieuw Gent.

Wordt vervolgd!

Bron cijfergegevens: Wijkmonitor Nieuw Gent, Stad Gent,

http://www.gent.be/docs/Departement%20Stafdiensten/Dienst%20Stedenbeleid%20en%20Internationale%20Betrekkingen/Dataplanning%20en%20Monitoring/20_NieuwGentUZ.pdf

- 19 JANUARI** Nieuwjaarsontbijt voor alle bewoners van Nieuw Gent-Steenakker van 9u tot 12u, Welzijnsbureau, Rerum Novarumplein 180 C multicultureel, gratis, foto-shoot, kindertheater, accordeonmuziek, kaartlegster, ... kortom: kom af!
- 6 FEBRUARI** vierde avond van de Toekomstfabriek rond de vraag "Is een ander Europa mogelijk?" *Organisatie:* Masereelfonds vzw
Info: www.detoekomstfabriek.be
Inschrijven: info@detoekomstfabriek.be
- FEBRUARI - MAART** Opbouw 2e stadsakker en opening ontmoetingscontainer op de Site, hou het in de gaten via <https://www.facebook.com/groups/382058288472086/> of zoek op Facebook naar "desite".
- 20 MAART** Brede School Nieuw Gent organiseert "Dag van de kleuter": van 14.00 tot 17.00 uur doorlopend workshops in de sporthal van Sint-Jozef: E.Dedeynestraat 2. Kleuters en hun ouders zijn van harte welkom! *Inschrijven:* niet nodig
info: eline.schmidt@samenlevingsopbouw.be
- 17 APRIL** 19u30 Zaal Torrepoort, Poel 7: De Toekomstfabriek "Kan energie goedkoper in Gent en kan de stad hier iets aan doen?" met Bert De Wel (ACV), Tom De Meester (PVDA), Dirk Vansintjan (Ecopower/Rescoop), *moderator* John Van Daele
inschrijven: info@detoekomstfabriek.be

COLOFON

FRANK wordt uitgegeven door:

Samenlevingsopbouw Gent vzw, Blaisantvest 70, 9000 Gent
Telefoon: 09 223 95 15 - Fax 09 239 96 72
Email: info.gent@samenlevingsopbouw.be
Url: www.samenlevingsopbouw.be

FRANK verschijnt vanaf 2013 in januari, mei en oktober.

Onder het motto 'Kansen creëren, grondrechten garanderen' werkt Samenlevingsopbouw Gent vzw in de 19de-eeuwse gordel rond thema's zoals inkomen, wonen, onderwijs en leefbaarheid. We ondersteunen en versterken er kwetsbare groepen zodat zij vanuit hun krachten zelf mee oplossingen kunnen geven voor problemen die zich in hun nabijheid stellen. In samenwerking met diensten en organisaties, zetten we samen met deze kwetsbare groepen, ook stappen om het beleid aan te sporen om tot duurzame en structurele oplossingen te komen. 'Iedereen moet van de grondrechten kunnen genieten en ze moeten afdwingbaar zijn'.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Katrien Boone, Lut Vael, Frank Vandepitte, Dominique Willaert, Roel Stynen, Geert De Pauw, Yves De Bruyckere, Stéphanie Staësse, Mieke Clymans, Nele De Wulf, Tine De Vos, Fred Louckx, Linze Magherman, Ann Hendrickx, Kris Dom, Ann-Sophie Hofman, Karolien Vermeulen en Wim Claeyns.

EINDREDACTIE: Jan Rooms, Kris Dom, Frank Vandepitte en Lut Vael

ADRESBEHEER: jan.rooms@samenlevingsopbouw.be

VORMGEVING: derkapellmeister@me.com

FOTOGRAFIE: Victoria Deluxe, Mandana Farahani, Fietsersbond Gent, Stefanie Gryson, Linze Magherman, Viktorya Rozhko, Samenlevingsopbouw Antwerpen Provincie, Frank Vandepitte, Jean Marie V.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
Lut Vael, Blaisantvest 70, 9000 Gent

STEUN: Indien je Samenlevingsopbouw Gent vzw wil steunen in de uitvoering van haar verschillende projecten kan je een gift storten op rekeningnummer BE86 0011 6719 6350

Wim Claeyns

Elke maandagnamiddag rijd ik vanuit Gent met twee vrienden naar de folkmuziekschool in Dranouter. Drie uur waarin over meer gebabbeld wordt dan over muziek alleen. Daar wordt ook gefilosofeerd, dromen en gedachten-kronkels besproken, ja zelfs gediscussieerd dat het een lieve lust is.

Ons laatste gesprek ging over onrecht, en hoe onrecht veroorzaakt wordt. Door de wet van de sterkste vond de ene. Het is er gewoon, vond een andere, het is genetisch bepaald. De meest wijze van de drie, toevallig ook de oudste, opperde dat onrecht ontstaat door hebzucht. Hebzucht naar macht, hebzucht naar geld en naar aanzien. Hebzuchtigen, zo zei hij, zijn net als verslaafden. Ze zullen er alles aan doen om hun behoefte naar hebben te bevredigen. Ze zullen op de kop van anderen gaan staan om een hogere plaats te hebben, een mooiere auto of hippere schoenen. Ze zullen het mooiste stukje van 't land nemen en daar een kasteel bouwen dat nog veel groter en schitterender is dan alle kastelen die er al staan. En ze zullen zich goed voelen in hun kasteel en voor zichzelf zorgen. En vooral, ervoor zorgen dat kasteel, auto en schoenen veel schitterender, groter en hipper blijven dan die van de anderen. Want die anderen, dat zijn degenen die niet hebben, de heblozen haha. Dat zijn degenen die blij mogen zijn dat ze mogen werken voor de hebbers, en verdomme een beetje respect mogen tonen voor degene uit wiens hand ze eten en die zo goed is om hen te helpen.

De twee jongere vrienden zwegen en luisterden. De ene zat aan het stuur en de andere op de achterbank. De meest wijze, die eerlijk waar puur toevallig ook de oudste was, zweeg even en alle drie tuurden ze naar buiten. Het zwijgen en turen duurde nog tot na het oversteken van de provinciegrens. Toen zei de oudste op fellere toon dan daarvoor dat wij, hier in het Westen, allemaal bij de hebzuchtigen horen, de armen zowel als de rijken. Stel u voor, zo zei hij, dat de wereld een dorp is. Waar denk je dat het kasteel van het dorp zou staan? Hier bij ons! Wij zijn het die ons collectief, de meesten onder ons weliswaar onbewust, schuldig maken aan hebzucht.

Tja, collectief schuldig? Euh... ja maar, wij steunen Artsen Zonder Grenzen en wij zijn Plan Ouder en ...

Daar zit het probleem niet! Het probleem is dat wij allemaal samen, de armen in het Zuiden uitbuiten door onze hebzucht naar... awel ja, naar hippe schoenen. Hier is het bewijs, zei hij en hij opende zijn laptop. We kregen een powerpoint te zien met dia's gemaakt in een Indische schoenfabriek. Mensen lief, je houdt niet voor mogelijk onder welke omstandigheden die arbeiders ginder moeten werken! Precies een legbatterij waar schoenen uitrollen. Prijs voor zo'n paar schoenen in de Westerse winkels: tussen de 170 en de 220 euro. Productieprijs in India: 3,75 euro.

Allen slikten even, zwegen en tuurden weer naar buiten.

Volgende maandag rijden we weer naar Dranouter en ik weet al waarover het zal gaan. Ik ga vertellen over de toestand van de arbeiders hier, zo rond het jaar 1880. Die was waarschijnlijk nog veel slechter dan die van de Indische schoenmakers. Ik zal vertellen over Karel Waeri, de volkszanger die meer dan 500 liedjes heeft geschreven. Ook een wijze gast, en toevallig ook de oudste, want geboren in 1842.

Ik zal een liedje zingen van hem daar in de auto op de grens tussen Oost- en West-Vlaanderen en ik zal zingen voor mijn twee vrienden en voor al de arbeiders in het Zuiden:

"Neen neen kapoen, neen

wij gaan dat hier niet doen!

Want zonder ons kunnen de rijken toch niet leven

zonder ons kunnen de rijken niet bestaan.

Waarom zouden wij ons beste krachten geven?

als we staken is 't met ulder ook gedaan!"